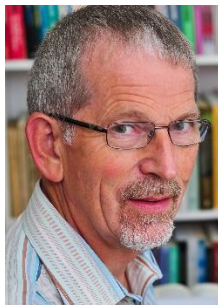

Missionsstrategier for det 21. århundrede

Kristian Mogensen

Høgskolelektor, M.Phil., Fjellhaug International University College – Danmark
km@dbi.edu

Indledning

Kristendommen står i dag talmæssigt stærkest i det globale Syd. Teknologier, medier og muligheder for hurtig kontakt har sammen med globaliseringskræfter bragt folk fra stort set hele kloden tættere på hinanden. Kirker og missionsorganisationer i det globale Nord og Syd bør her på en særlig måde lade sig udfordre og benytte den forbundethed (interconnectedness), globaliseringen medfører til at synliggøre og praktisk udfolde discipel- og broderbåndet i Kristi universelle kirke. Det 21. århundredes kristne i Nord og Syd lever med muligheder, udfordringer og under vilkår, som tilsammen øger behovet for, at de styrker og opmuntrer hinanden i troen, deler visioner og sammen går nye veje og udfordrer hinanden til mission. Der er behov for, at kristne i Nord og Syd samler kræfter og ressourcer om Kristi kirkes mål og kurs frem mod Kristi genkomst.

I det følgende tager jeg afsæt i den udbredte partnerskabsstrategi og i det faktum, at den er utilstrækkelig i forhold til den virkelighed, hvori kirker og missionsorganisationer i det globale Nord og Syd samarbejder om mission i det 21. århundrede. I stedet vil jeg argumentere for tre gensidigt sammenhængende og gensidigt befrugtende strategier, som tager kirkens, missionens og teologiens globale demografi i det 21. århundrede alvorlig, ligesom de tager Bibelen, bøn og fællesskab alvorligt som grundlag for kirkens liv, mission og teologi i Nord såvel som i Syd. Hensigten med nærværende artikel er at argumentere for behovet for, at missionsselskaber, kirker og menigheder i Nord og Syd finder sammen

om de tre strategier; og altså ikke så meget at beskrive, hvordan de tre strategier kan se ud.

Partnerskabsstrategien er utilstrækkelig

Ved verdensmissionskonferencen i Whitby i 1947 blev samarbejdet mellem ældre sendende og yngre modtagende kirker for første gang omtalt som partnerskab. Fra omkring 1970 og fremefter fik partnerskabsbegrebet en fremtrædende rolle for at markere lighed mellem samarbejdende kirker og missionsorganisationer. Trods gode intentioner, hyppig italesættelse og forsøg i strategidokumenter på at fremhæve et lighedsforhold mellem ligeværdige partnere, så har praksis vist, at især lighed, men også ligeværdighed kommer i klemme. Ofte kommer samarbejdet i praksis til at handle om ressourcestærke kirkers og missionsorganisationers støtte og hjælp til ressourcefattigere samarbejdspartnere, som i forvejen ofte også kan tilskrive deres historiske oprindelse tilbage til de samme ressourcestærke kirker og missionsorganisationers missionsindsats. Risikoen er altså, at intentionen om det gode partnerskab i praksis kommer til at lide under oplevelsen af ulighed og mangel på ligeværd på grund af historisk betingede paternalistiske bånd og nuværende økonomisk afhængighed.

Luis Bush og Lorry Lutz ser ud til at være klar over den risiko, når de i bogen *Partnering in Ministry* fremhæver fællesskab af partnere med forskellige styrker og ressourcer. De definerer partnerskab som "an association of two or more Christian autonomous bodies who have formed a trusting relationship, and fulfill agreed-upon expectations by sharing complementary strengths and resources, to reach their mutual goal."¹ Her handler ligeværdighed ikke om lighed, men om parternes gensidige tillid, respekt og villighed til at dele deres respektive forskellige styrker og ressourcer med hinanden for at nå fælles mål. I praksis kommer forskelle i styrker og ressourcer ofte til at handle om kvantitative forskelle i form af økonomi, adgang til materielle ressourcer, medlemstal og antal af missionærer. I den missionsstrategiske brug af partnerskabsbegrebet handler det ofte i lille grad om teologisk og åndelig gensidighed, ligesom indsatsen for at nå ud med evangeliet til folkegrupper, som ikke har kendskab til det, enten er helt fraværende eller i bedste fald spiller en birolle. Bush og Lutz har ved indgangen til det 21. århundrede fremhævet fire begrundelser for partnerskab i mission:²

- Global kommunikation og teknologi fordrer en større grad af dialog og indbyrdes afhængighed i Kristi universelle kirke.
- Kirker i Syd, med størsteparten af verdens kristne, er vokset til modenhed.

¹ Luis Bush og Lorry Lutz, *Partnering in Ministry: The Direction of World Evangelism*, 1st edition (Downers Grove, Ill: InterVarsity Press, 1990), 46.

² Michael Pocock, Gailyn Van Rheenen, og Douglas McConnell, *The Changing Face of World Missions: Engaging Contemporary Issues and Trends* (Grand Rapids, MI: Baker Academic, 2005), 290.

- Antal missionærer fra Syd overstiger antallet af missionærer fra Vesten.
- Kirker og missionsorganisationer i Nord og i Syd har meget at lære af hinanden.

Her nævnes åndelig og teologisk gensidighed ikke, selvom det naturligvis kan tænkes med under den første og fjerde begrundelse.

Der er behov for en Syd-Nord koinonia-strategi

I tillæg til de fire forhold, som Bush og Lutz nævner, er udfordringen for missionsorganisationer og kirker i Syd og Nord at finde nye veje for åndeligt fællesskab, som igen kan sigte på fællesskab om mission og om uddannelse i teologi og mission. Det behov skal blandt andet også ses i lyset af, at globale medier i dag er platforme for sekulariseringskræfter med ikke bibelsk menneskesyn og moral, umenneskelige praksisser og manipulerende hurtig-fix-teologier, som udfordrer kristne i kirker og missionsorganisationer i både Nord og Syd. Hertil kommer, at Vestens kulturelle dominans også har vist sig at være globaliseringens følgesvend. Virkeligheden er, som Marcelo Vargas påpeger, at "[g]lobalization has created a world of opportunities and challenges, but it is at the same time oppressive and dominant. In its character and in its foundation, today's missionary work has to develop a truly biblical attitude in the face of the dominance of the West."³ Samtidig er det kristne fællesskab i verden "a sign and symbol of an alternative globalization", som ikke er drevet af magt, trusler eller dominerende attitude.⁴ Det er næppe tilstrækkeligt erkendt af alle kirkelige samarbejdspartnere i Nord, at kirker i Syd kan opleve et dominerende magtforhold i deres partnerskabsrelationer med økonomisk stærke kirker og missionsorganisationer i Nord. Hvordan kan vi ændre på sådan en oplevelse og i stedet opleve hinanden som gensidige vitale støtter?

Den kristne kirke er et globalt fællesskab grundlagt på ét fælles evangelium. Virkeligheden er, at kirker i Syd og Nord ofte er mere optaget af kontekstforhold og filosofier end af det fælles grundlag for tro, efterfølgelse, mission og teologi, som Bibelen anviser. Vargas peger på et påtrængende forhold, når han siger, "that the universality of the gospel must show itself to be free of ties to any culture or subculture in particular. We must work so that the multiform knowledge of God will manifest itself, allowing for the growth of unity in the diversity that is represented by all of the disciples of Jesus Christ."⁵ Her har kirker og missionsorganisationer i Nord og Syd et voksende behov for at skabe

³ Marcello Vargas, "Can the global replace the local? Globalization and contextualization.", i *One World or Many?: The Impact of Globalisation on Mission*, red. Richard Tiplady (William Carey Library, 2003), 209–10.

⁴ Klaus Schäfer, "Partnership in a Biblical Perspective: Encouragement, Caution and Solidarity" (International Partnership Consultation, Ammersbek, Northern Germany, 2011), 53,

<https://www.nordkirche->

[weltweit.de/fileadmin/user_upload/zmoe/media/oekumBildung/oekumenischePartnerschaft/zmoe-documentation-eng-page51-68.pdf](https://www.nordkirche-weltweit.de/fileadmin/user_upload/zmoe/media/oekumBildung/oekumenischePartnerschaft/zmoe-documentation-eng-page51-68.pdf).

⁵ Vargas, "Can the global replace the local? Globalization and contextualization.", 207.

mødesteder og fællesskaber, hvor de med Bibelen som kilde, åbent og i et ligeværdigt 'vi' forhold kan opbygge gensidig forståelse. På den måde vil de i større gensidighed kunne støtte og styrke hinanden i fællesskabet i troen på Kristus, i mission og i teologisk tænkning og uddannelse.

Til forskel fra partnerskabsbegrebet indfanger det græske 'koinonia', som det anvendes i Bibelen, både et gensidigt materielt og åndeligt fællesskab. Den åndelige betydning kommer tydeligst frem, når apostlen Paulus benytter koinonia til at udtrykke de troendes fællesskab med Kristus, og delagtighed og enhed i den fælles tro på Jesus Kristus (1 Kor 10:16f; Filem. 6).⁶ For at bevæge os fra partnerskabsstrategi til en koinonia-strategi finder vi vel nok det mest solide bibelske argument og eksempel til efterfølgelse i Gal 2:1-10. Her gengiver Paulus sit og Barnabas' møde med de tre søjleapostle i Jerusalem med henblik på at bevare de troendes enhed og enighed om fortsat mission til jøder og hedninger. Paulus beskriver konklusionen på mødet med at sige: "og da de forstod, hvilken nåde der var givet mig, gav Jakob og Kefas og Johannes ... mig og Barnabas håndslag på den aftale (koinonia), at vi skulle gå til hedningerne, og de til jøderne. Kun skulle vi huske på deres fattige, hvad jeg netop har bestræbt mig for at gøre." (Gal 2:9-10). I konklusionen indfanger Paulus tre afgørende missionsstrategiske forhold. Han knytter koinonia til de troendes enhed i Kristus, til mission overfor mennesker uden tro på Kristus og til de troendes gensidige praktiske støtte og hjælp.

Det materielle koinonia-fællesskab findes delvist i den nuværende partnerskabsstrategi, men altovervejende som en ensidig Nord-til-Syd støtte. Jeg vil hævde, at skal det lykkes at gøre det materielle koinonia-fællesskab til et gensidigt Syd-Nord støttfællesskab, så har gamle kirker og missionsorganisationer i for eksempel Skandinavien og yngre hurtigt voksende kirker i Syd mere end nogensinde behov for at styrke den fælles Kristus-funderede identitet. Det kan ske ved, at de sammen slår solide rødder i Bibelens budskab og sammen erfarer, at evangeliet er Guds kraft til frelse, til følgeskab med Kristus og til vidnesbyrd om Kristus i Nord og Syd.

Nærværende overvejelser om behovet for en Syd-Nord koinonia-strategi falder godt i tråd med Kirk Franklins argumenter for et nyt paradigme i global mission, hvor ledere fra kirker i Syd og Nord finder sammen i et neutralt 'third space'. Det giver mulighed for at finde veje og måder til at fremelske en global missional lederskabsmentalitet. Ifølge Franklin, der er administrerende direktør for Wycliffe Global Alliance, er det nødvendigt, at kirker og missionsorganisationer i Nord forlader deres 'first space' med økonomisk og kulturel dominans. Ligeledes skal kirker i Syd forlade deres 'second space' uden magt, kontrol og indflydelse på økonomiske ressourcer.⁷ Vejen frem er, at kirker i Syd og Nord

⁶ Schäfer, "Partnership in a Biblical Perspective: Encouragement, Caution and Solidarity", 54.

⁷ Kirk J Franklin, "Global Missional Leadership", u.å., <https://missionsinterlink.org.au/wp-content/uploads/W5.-Kirk-Franklin-Global-Mission-Leadership-MI-PP.pdf>.

bevæger sig fra partnerskab til netværksfællesskaber og sammen skaber 'et tredje rum', hvor de opmuntrer og støtter hinanden i lokal og global mission fra hver deres lokale missionscenter.⁸ Lausanne fællesskabets initiativ med en åben konceptsamling, 'Better together in Wittenberg', juli 2017, er et visionært eksempel på Franklins ide om 'third space'.^{9 10}

Behovet for en Syd-Nord koinonia-strategi handler ikke om mere eller mindre selvstyre, selvunderhold, selvudbredelse og selvtelogisering. Det handler om behovet for at missionsorganisationer, menigheder og kirker i Syd og Nord finder sammen i et neutralt fællesskab, hvor de kan interagere tillidsfuldt og i ligeværdighed være hinandens støtter og ressourcer i global mission. Helt praktisk opfordrer Franklin til at danne Syd-Nord lederskabsklynger, som mødes et neutralt sted udenfor deres hjemlige geografiske og kirkelige kontekst.

Nogle momenter til en ligeværdig og dynamisk koinonia-strategi:

- Det er afgørende, at en koinonia-strategi løsnes fra historiske, kulturelle og strukturelle bindinger og magtforhold omkring organisatorisk samarbejde, økonomi og projektarbejde, som har vanskeliggjort ligeværdighed i partnerskabsstrategien.
- Det er derfor vigtigt at mødes et neutralt sted, hvor Syd-Nord partnerne er på lige vilkår som værter og gæster. Cairo er et oplagt mødested for partnere fra Skandinavien og kirker i Syd.
- Bibelstudier, bøn, fællesskab, vidnesbyrd og visionsdeling bør have fokus. Dermed undgås det også, at en missionsorganisations eller kirkes indgroede position, værdier og tankesæt dominerer.
- Afhængighed af Bibelens og Helligåndens vejledning er afgørende for Syd-Nord fællesskab i troen på Kristus og for sammen at finde veje til mission overfor mennesker i såvel Nord som Syd.
- Bibelens og Helligåndens vejledning er vigtige kilder til gensidig forståelse og støtte til at være kirke og tjene i mission under forskellige vilkår og med forskellige muligheder i Nord og Syd.
- Bibelens og Helligåndens vejledning er sammen med deling af visioner og erfaringer fra Syd og Nord vigtige kilder til at finde veje, former og områder for gensidig støtte og konkret samarbejde.

⁸ Se artikel af Sune Skarsholm, "Et Nyt Missionsparadigme – Set Fra Missionsorganisationerne", *Ny Mission*, nr. 21 (2011): 22–29.

⁹ Michael Oh, "Better Together in Wittenberg", *Lausanne Movement* (blog), 11. juli 2017, <https://www.lausanne.org/about/blog/better-together-wittenberg>.

¹⁰ "Dozens of Ideas and Strategies for Global Mission Emerge from Lausanne's First Ever Open-Concept Gathering", 15. juni 2017, <https://www.lausanne.org/news-releases/dozens-ideas-strategies-global-mission-emerge-lausannes-first-ever-open-concept-gathering>.

- En fælles Syd-Nord koinonia-strategi er også en gylden mulighed for at fortsætte gensidig åndelige omsorg, når partnere udfaser og afslutter et måske langt giver-motager samarbejde. Her kan opstå nye fælles visioner og initiativer i såvel global som lokal mission.

Imens klassiske missionsselskaber taber terræn og der sendes væsentligt færre missionærer i international mission fra Skandinavien, så vokser fokus her på nye lokale menighedsdannelser og på at være missional kirke, oftest med lokal fokus. En koinonia-strategi med åbenhed for repræsentanter fra sådanne menigheder kan være afgørende for at bevare et sundt balanceret fokus på både lokal og international mission.

Der er kort sagt behov for, at missionsorganisationer, kirker og menigheder i Nord og Syd skaber fora, hvor de mødes til bibelstudier, bøn, fællesskab og deling af byrder, udfordringer, vidnesbyrd, erfaringer, visioner og muligheder for sammen at fostre et åndeligt broderskab (partnerskab) i det 21. århundrede. Et åndeligt Syd-Nord fællesskab, hvor ledere fra forskellige niveauer og på tværs af professioner, kompetencer, køn og alder mødes for at opmuntre, berige, udfordre og hjælpe hinanden. Her kan de i fællesskab dele udfordringer og muligheder for oplæring af kirkernes børn, unge og ældre generationer og i alle professioner og livssituationer til at leve som Jesu Kristi disciple med sunde og solide rødder i Bibelen. Og herfra kan de i fællesskab eller hver for sig tage nye skridt i både global og lokal mission i Nord og Syd.

Fælles Syd-Nord strategier for at nå ikke-nåede folk og befolkningsgrupper

Opgaven med at nå mennesker med evangeliet vokser dag for dag. Mens verdens befolkningstal er vokset til godt 7.5 mia. i 2017, er den procentvise andel kristne af verdens befolkning faldet fra 35 % i 1910 til 32 % i 2010.¹¹ Center for the Study of Global Christianity skønner, at antallet af mennesker i verden uden adgang til at høre evangeliet er vokset fra 880 mio. i 1900 til 2.1 mia. i dag, og 81 % ikke kristne på verdensplan skønnes at leve uden personligt kendskab til en kristen.¹² Det bør vække til eftertanke og udfordre kirker og kristne i Nord såvel som i Syd til at finde veje og måder at skabe kontakter og gøre kristen tro kendt blandt ikke kristne.¹³

¹¹ Pew Research Center, "Global Christianity – A Report on the Size and Distribution of the World's Christian Population", 19. december 2011, <http://www.pewforum.org/2011/12/19/global-christianity-exec/>.

¹² Justin Long, "The Brutal Facts", *Mission Frontier* 40, nr. 1 (2018): 15.

¹³ At udfordringen også har adresse til kristne i Syd, bekræftes af kristne etiopiske studerende ved Tabor Evangelical College i Hawassa, hvor jeg har undervist fire gange siden 2012. Med mindre de af kirken sendes til opgaver i områder med få kristne, så har kun få af dem jævnlig kontakt til ikke kristne i hverdagen, mens de fleste har ingen kontakt eller sporadisk kontakt til ikke kristne.

Andelen af verdens befolkning, som bor i verdens større byer, skønnes at stige hastigt fra 55 % i dag til 68 % i 2050.¹⁴ Udover at være samlingssteder for unge, for kulturskabere og for fattige, er verdens større byer også typiske samlingssteder for migranter fra nogle af verdens mindst nåede eller ikke-engagerede folkegrupper.¹⁵ Her er der behov for missionsstrategisk nytænkning, især med tanke på at nå de mange ikke-nåede folke- og befolkningsgrupper, ikke kun i verdens megabyer, men generelt i verdens større byer.¹⁶

Joshua Project anslår, at der i dag er omkring 7.000 folkegrupper i verden, som er ikke-nåede i den forstand, at de har brug for støtte fra tværkulturelle missionærer, fordi de ikke endnu har en lokal kirke, som er i stand til plante menigheder i hele folkegruppen. Af disse anslås 1.500 folkegrupper at være uden nogen form for menighedsplantende engagement,¹⁷ hvilket betyder, at de hverken har en kirke eller tilstedevær af missionærer.¹⁸ Mange af disse folkegrupper befinder sig i Indien, Kina og Centralasien, hvor det er vanskeligt at sende missionærer. Repræsentanter fra flere af disse folkegrupper lever i dag som migranter og i diaspora fællesskaber blandt andet i Nordamerika og Europa. Der er for eksempel store grupper af tyrkere og somaliere i blandt andet Tyskland, Norge og Danmark, algeriske arabere i Frankrig, mindre grupper af uighurer fra Kina i Sverige og Tyskland, ligesom der i England er grupper af pashtunere og en række andre ikke-nåede folkegrupper fra Pakistan, Bangladesh og Indien.

Ved indgangen til det 21. århundrede havde kristendommen et nedslag i alle lande i verden – om end yderst sporadisk i nogle lande. Den kristne andel af befolkningen i Nord mindskes; særligt i Europa daler den procentvise andel af kristne markant, imens stiger andelen af ikke religiøse og muslimer markant.¹⁹ Tilstrømningen af flygtninge og migranter fra Syd er en væsentlig årsag til en ændret religiøs demografi i Europa; det gælder også i Skandinavien. Samtidig er der en stærk tilvækst af kristne i Syd, især i Afrika og dele af Asien.²⁰ Og kirker i Syd bidrager i dag med en stadig større andel af verdens missionærer; fra lande som Brasilien, Sydkorea, Indien, Sydafrika, Filippinerne, Nigeria, Mexico med flere. Hertil kommer det faktum, at mange kristne fra Syd i dag er spredt i det globale Nord og Syd som diaspora migranter og gæstearbejdere, og udgør verdens måske største uregistrerede missionærstyrke.

¹⁴ "UN: 68 Percent of World Population Will Live in Urban Areas by 2050", France 24, 16. maj 2018, <http://www.france24.com/en/20180516-un-68-percent-world-population-will-live-urban-areas-2050>.

¹⁵ Paul Hildreth, "Commitment to the City", *Lausanne Global Analysis* 3/ 2014, nr. 2 (12. marts 2014): 2.

¹⁶ Hildreth, 1.

¹⁷ Long, "The Brutal Facts", 15.

¹⁸ "Unengaged, Unreached People Groups- NYCIP", International Project, set 22. maj 2018, <https://internationalproject.org/our-vision/unreached-people-groups/unengaged-unreached-people-groups-uupg/>.

¹⁹ Pew Research Center, "Europe", 2. april 2015, <http://www.pewforum.org/2015/04/02/europe/>.

²⁰ Pew Research Center, "The Future of World Religions: Population Growth Projections, 2010-2050", 2. april 2015, <http://www.pewforum.org/2015/04/02/religious-projections-2010-2050/>.

Disse realiteter indebærer flere væsentlige forhold med tanke på at række evangeliet til folk og folkegrupper, som ikke er blevet nået med evangeliet i det 21. århundrede.

- Aldrig tidligere i verdens historie har der levet så mange mennesker uden tro på Kristus, og uden kendskab til kristne.
- Aldrig tidligere i verdens historie har repræsentanter fra så mange af verdens folkegrupper befundet sig i så mange af verdens lande og større byer.²¹
- Aldrig tidligere i verdens historie har repræsentanter fra så mange af verdens ikke-nåede folk været potentielt tilgængelige for kristen mission så mange steder i verden.
- Aldrig tidligere er kristen mission udgået fra så mange centre, og aldrig tidligere har potentialet for kontakt og mission til repræsentanter for verdens mindst nåede folk været større.
- Europa, herunder Skandinavien, er i dag en region med behov for mission blandt sekulariserede befolkningsgrupper og grupper af flygtninge og migranter uden kendskab til evangeliet.

Befolkningsgrupper og folkegrupper, som ikke har hørt evangeliet, sender ikke selv en ansøgning til missionsorganisationer og kirker om at få evangeliet. Nogen skal repræsentere dem, for at det sker. Missionsselskaber og kirker i Nord, som i årtier har arbejdet efter partnerskabsstrategier, har i langt de fleste tilfælde overladt fokus og indsats blandt verdens ikke-engagerede og ikke-nåede folkegrupper til samarbejdspartnere i Syd. Og de få skandinaviske missionsselskaber og kirker, som har arbejdet med at nå ud med evangeliet til folk, der ikke har hørt det, har generelt haft fokus på ikke-nåede folkegrupper uden for egen landegeografi og uden for Europa. Her er behov for at tænke nyt og ændre strategier.

Organisationer og kirker, som har bundet sig til en ulige og utilstrækkelig partnerstrategi, bør lade sig udfordre af, at hvis folkegrupper og befolkningsgrupper, der ikke har hørt evangeliet, skal høre det, så skal nogen repræsentere dem for at give dem evangeliet. For som Paulus siger: »»enhver, som påkalder Herrens navn, skal frelses«. Men hvordan skal de påkalde ham, som de ikke er kommet til tro på? Hvordan skal de tro på ham, som de ikke har hørt om? Hvordan skal de høre, uden at nogen prædiker?» (Rom 10:13-14). Missionsselskaber og kirker, som ikke har det med i strategi og arbejdsstruktur, bør spørge sig selv, om de har mistet kernen i Bibelens missionsvision, at evangeliet er

²¹ "At the beginning of the 21st century, Christianity is the world's most globalized, most geographically dispersed, and most culturally and ethnically diverse religion." Sam George, "Diaspora Missions: East Meets West (and North Meets South): Reflections on Polycentric Missions", Christianity Today, 2. november 2016, <https://www.christianitytoday.com/edstetzer/2016/october/diaspora-missions-east-meets-west-and-north-meets-south-ref.html>.

skelsættende, er ”Guds kraft til frelse for enhver som tror” (Rom 1:16) og afgørende for menneskers relation til Gud.

Missionsselskaber og kirker, der hidtil har haft fokus på ikke-nåde folkegrupper uden for egen landegeografi, har sammen med partnerskabsbundne organisationer og kirker behov for en ny vision, der stemmer bedre overens med det 21. århundredes demografiske landkort. Især i de seneste to-tre årtier har det demografiske landskab, over folkegrupper uden missionsengagement og hvor de befinder sig, ændret sig drastisk. Men missionsselskaber og kirker har ikke ændret synderligt på strategier og strukturer for mission over for ikke-nåde. Her er det vigtigt, at missionsselskaber og kirker ikke lader sig fastlåse af organisatorisk historie og missionsstrategiske traditioner og måder at arbejde på, men husker på, at de som missionsorganisationer og kirker er til for at virkeliggøre Mat 24:14, 28:19-20 og Joh 20:21-23 i virkelighedskonteksten for folkegrupper og befolkningsgrupper i det 21. århundrede.

For at understrege vigtigheden og omfanget af at nå vor tids ikke-engagerede og ikke-nåde folkegrupper, siger Justin Long: ”We need churches multiplying churches and movements multiplying movements among the unreached.”²² Bevægelser med det fokus opstår næppe uden at være drevet af evangeliet og Bibelens vision om, at evangeliet er den kraft, Gud har givet til frelse for alle folkegrupper i verden. I Skandinavien har det kirkelige landskab de seneste tre årtier været præget af opbrud fra de nationale folkekirker. I stedet dannes frimenigheder, hvor tilknytning til bestående kirkestrukturer og missionsselskaber enten er meget løse eller ikke eksisterende. Her er fokus ofte på at være missionale menigheder, hvor man forsøger at udruste og opmuntre kristne til at leve missionalt som Kristi vidner i hverdagen. Det er vigtigt! Ind i den sammenhæng har Pocock m.fl. alligevel et vigtigt anliggende, når de udfordrende skriver: ”Being a missional church involves developing creative strategies for partnership with and outreach to newly formed migrant congregations.”²³ Tilstedeværet af hundredvis af små og større migrantmenigheder i Skandinavien og i de øvrige europæiske lande bør gøre det håndgribeligt for folk i missionsselskaber, kirker, frimenigheder og for kristne generelt, at migration har ændret verden på en måde, der kræver nytænkning af medkristent ansvar, arbejdsformer, lokale netværk og missionsstrategier.

Det er her oplagt, at missionsselskaber, kirker, frie menigheder og migrantmenigheder lader sig udfordre af Church Mission Society’s (CMS) eksempel på sammentænkning af lokal og global mission.²⁴ Afgørende for CMS’ sammentænkning var blandt andet, at evidente undersøgelser viste, at mange ikke-engagerede og ikke-nåde folkegrupper nu er repræsenteret ved større grupper af migranter uden for deres oprindelseskulturer,

²² Long, ”The Brutal Facts”, 16.

²³ Pocock, Rheenen, og McConnell, *The Changing Face of World Missions*, 71.

²⁴ Skarsholm, ”Et Nyt Missionsparadigme – Set Fra Missionsorganisationerne”, 24.

herunder i lande i Nord. Det er en oplagt udfordring og mulighed, at kirker, frimenigheder og missionsselskaber sammen med kristne migranter og migrantmenigheder opsøger kontakter og finder veje for mission blandt repræsentanter for ikke-nåde folkegrupper både lokalt og globalt. Et andet forhold var, at en stor andel af flygtninge og migranter fra folkegrupper, som ikke er nået med evangeliet, ofte søger ophold i nærtliggende lande med en kultur, der næsten svarer til deres oprindelseskultur.²⁵ Der er således flere af verdens endnu ikke-nåde og ikke-engagerede folkegrupper, som er repræsenteret ved migranter og flygtninge i nærtliggende nabolande i det globale Syd. Hvis der i det pågældende nye opholdsland i Syd er en kirke, er det en oplagt udfordring og mulighed, at den alene eller med støtte fra partnerkirker kan få kontakt til og begynde missionsindsats blandt folk, som ellers kan være vanskelige at nå med evangeliet. Et tredje forhold, som var afgørende for sammentænkningen af lokal og global mission, var netop undersøgelser som påviste, at personer fra folkegrupper, som ellers har været afvisende over for evangeliet, bliver mere åbne, når de er på afstand af sociale bånd i familie og nærmiljøet i deres oprindelseslande.²⁶

Adskillige migranter og diaspora grupper i Europa, som ikke har hørt evangeliet, er muslimer, buddhister og hinduer. Kristne danskere, nordmænd og europæere har mulighed for direkte kontakt til dem, og kan muligvis også gennem relationer med dem få kontakter i muslimske og buddhistiske migranternes hjemlande og måske på sigt dele deres tro med disse kontakter.²⁷ Potentialet er endnu større, når migranter fra folkegrupper, som ellers er uden berøring med evangeliet, kommer til tro. Det skyldes, at de i højere grad kan være naturlige brohoveder til at bringe evangeliet videre til andre fra deres egen folkegruppe både i deres nye opholdsland og gennem familierelationer og netværk videre til deres ikke-nåde folkegruppe i hjemlandet. For som Sam George pointerer: "As Christianity remains a migratory religion not captive to any culture, every Christian migrant is also a potential missionary."²⁸ Uden tvivl er de også de bedste ressourcer i missionsstrategier, hvor tværkulturelle missionærer ikke er velkomne.

Det er ikke nyt, at mission ofte går gennem relationer. Jacques Hébert ser da også en oplagt mulighed for at integrere lokal og international mission gennem det, han kalder 'kinship bridging'. Det indebærer, at for eksempel kristne i Nord bygger relationer til diaspora befolkningsgrupper, underviser og oplærer dem, så de igen kan bygge bro til

²⁵ Jerry Rankin, "Organizing to Reach the Diaspora: A Case Study of The International Mission Board, SBC; Changing Its Overseas Structure from Geographic Components to Global Affinity Groups", i *Diaspora Missiology: Reflections on Reaching the Scattered Peoples of the World*, red. Michael Pocock og Enoch Wan (Pasadena, CA: William Carey Library, 2015), 213.

²⁶ Rankin, 206–7.

²⁷ Jacques Hébert, "The 'With' of Diaspora Missiology: The Impact of Kinship, Honor, and Hospitality on The Future of Missionary Training, Sending, and Partnership", i *Diaspora Missiology: Reflections on Reaching the Scattered Peoples of the World*, red. Michael Pocock og Enoch Wan (Pasadena, CA: William Carey Library, 2015), 163.

²⁸ George, "Diaspora Missions".

familie, landsbyer og befolkningsgrupper i deres hjemlande. Han mener også, at missionsselskaber har ressourcer og personel til at inkludere 'kinship bridging' via lokale diaspora, og på den måde kan integrere mission til og via lokal diaspora. Samtidig kan missionsselskaberne fastholde deres fokus på at nå nogle af verdens mindst nåede. Ifølge Hébert vil det resultere i, at "[a]gencies that employed this strategy would build a seamless relational flow from reaching the diaspora to sending exogenous missionaries to the world."²⁹ Héberts anliggende er for vigtigt til, at udfordringen indsnævres til missionsselskaber. For kirker, menigheder, missionsselskaber og missionsorganisationer i Nord og Syd har alle ressourcer og muligheder, som de ansvarligt bør sætte i spil for at give evangeliet til verdens mindst nåede folkegrupper og befolkningsgrupper.

Der er derfor behov for, at missionsselskaber og andre missionærsendende organer i Nord og Syd i første omgang finder sammen med kirker, menigheder og migrantmenigheder i koinonia-fællesskaber, hvor de kan opbygge og opmuntre hinanden gennem bibelstudier og bøn, og dele udfordringer, muligheder og visioner for mission over for de mindst nåede folk lokalt og globalt. Dernæst er der behov for, at de, så langt der er muligheder, ressourcer og enighed, hjælper og opmuntrer hinanden med at udruste og inddrage kristne fra deres respektive sammenhænge i opgaven med at række evangeliet til folk, som har minimal eller ingen kendskab til evangeliet, for at gøre dem til Jesu disciple. Lokalt til diaspora migranter, til sekulariserede befolkningsgrupper og til andre, som er uden kontakt til evangeliet og globalt til folkegrupper, som endnu ikke har adgang til evangeliet og en menighedsplantende kirke.

Fælles Syd-Nord strategier for uddannelse i teologi og mission

Med tanke på det behov, der er for en fælles Syd-Nord koinoniastrategi og en fælles Syd-Nord strategi til at nå ikke-nåede folk med evangeliet, er der også et indlysende behov for, at teologiske uddannelsessteder i Syd og Nord samarbejder om uddannelser i teologi og mission. Der er et voksende behov for gensidig udveksling af ressourcer, kompetencer og visioner med henblik på at støtte mission og oplæring af det kristne lægfolk i Syd og Nord. Kirker og missionsorganisationer i Nord og Syd skal tage alvorligt, at den kristne kirke i det 21. århundrede har mange centre og at kristen mission, oplæring i den kristne tro, åndelig formning og teologisk uddannelse er naturligt knyttet til disse mange centre.

I Nord såvel som i Syd er der et presserende behov for teologiske college, seminarer og universiteter, som har fokus på at udruste og forme præster, missionærer, evangelister, kirkeledere, forkyndere, bibelundervisere, ungdomsledere og andre til det vigtige mandat, som er givet til kirken i Joh 20:21-23 og Mt 28:19. At række evangeliet til nye folkegrupper og at oplære og vejlede det kristne lægfolk til at leve som Jesu disciple i verden. I

²⁹ Hébert, "The 'With' of Diaspora Missiology: The Impact of Kinship, Honor, and Hospitality on The Future of Missionary Training, Sending, and Partnership", 148-49, 164.

forlængelse heraf er det, som Chris Wright påpeger, vigtigt at teologisk uddannelse i Nord og Syd står skulder ved skulder for at dæmme op mod omsiggribende herlighedsteologi i både Nord og Syd, og for at fremme fornyelse og bibelundervisning i kirker og menigheder, hvor medlemmer er underlagt stærke lederes og apostles manipulerende løfter.³⁰

Det kan godt være, at det umiddelbart er teologiske uddannelsessteder i Syd, som behøver økonomi, ressourcer og kompetencer fra kirker og teologiske uddannelsessteder i Nord. Men så er det i sig selv en vigtig opgave at forklare ressourcestærke kirker og kristne i Nord, at investeringer i teologisk uddannelse i Syd ikke handler om velgørenhed, dominans eller kontrol, men om respektfuldt at støtte de teologiske uddannelser i Syd ved at styrke sund bibelsk teologi og mission gennem deres egne kirker og kristne græsrodder. Omvendt har vi som kristne i Nord et stigende behov for, at frimodige kristne i Syd støtter os til frimodigt at vidne og fremholde Bibelens sandheder i mødet med senmoderne relativisme og efterkristen livsstil i Nord. Netop det perspektiv handler jo dybest set om vores egen overlevelse. For som Wright siger med henvisning til det initiativ John Stott tog, da han var med til at starte Langham Partnership:

[...] in the longer term plans of God, it may well turn out to be the case that, by investing in the poverty of the majority world church, John Stott will have made a major investment in the survival and regeneration of the western church. As a result of the flow of blessing from Majority world churches, led and taught by a new generation of Bible believing and kingdom-motivated people. The givers will become the receivers.³¹

Når kirker og teologiske uddannelsessteder i Nord i dag støtter kirkerne i Syd med ressourcer, kompetencer og teologisk uddannelse, hjælper det i første omgang kirker og kristne i Syd til selv at stå stærkere i mission og i mødet med teologiske, etiske, religiøse og socialpolitiske udfordringer. Sideløbende hermed vil de være en vigtig ressource for mission, teologi, kristen tro og liv for kirker og kristne i Nord.³² Her fremhæver Wright også det faktum, at kirker og kristne i Nord og Syd i dag er udfordret af forskellige syn på etiske og teologiske forhold. Derfor er det en del af opgaven i teologisk uddannelse, "to equip church leaders and indeed ordinary believers, to be able to hear one another across these divides."³³

³⁰ Chris Wright, "Addressing the 'North-South' Divide: Issues in Global Theological Education" (ICETE International Consultation for Theological Educators, Chiang Mai, Thailand, 2006), 4, <http://icete-edu.org/pdf/C-o6%20Wright%20Addressing%20the%20North-South%20Divide.pdf>.

Se også konklusionsafsnittet 'Global Ministry Priority', i Ramesh Richard, "Training of Pastors: A High Priority for Global Ministry Strategy", *Lausanne Global Analysis* 4/2015, nr. 5 (8. september 2015), <https://www.lausanne.org/content/lga/2015-09/training-of-pastors>.

³¹ Wright, "Addressing the 'North-South' Divide: Issues in Global Theological Education", 9.

³² Wright, 8-9.

³³ Wright, 4.

Udfordringer og potentialer ved at teologiske institutioner i Nord og Syd samarbejder:

- Der er en spænding mellem på den ene side at tilstræbe høj kvalitet og standarder for teologisk uddannelse, som har vundet hævd i Nord, med henblik på at opnå akkreditering og anerkendelse, og på den anden side tilstræbe, at teologiske uddannelser i Syd udformer og bevarer kulturelt tilpassede uddannelsesmodeller, uden at de bliver kopier af teologiske uddannelser i Nord.
- Her er det afgørende, at teologiske undervisere i Syd hjælper teologiske undervisere i Nord til at værdsætte og forstå “the many different contexts, cultures and approaches of majority world theological education (where it is not just a clone of western ones).”³⁴
- I tråd hermed konkluderede ‘Cape Town Pastoral Trainers Declaration’ med at sige: “Since the formal and non-formal sectors of pastoral training have knowingly and unknowingly allowed ourselves to be divided in heart and efforts, we declare together that we shall endeavor to build trust, involve each other, and leverage the strengths of each sector to prepare maturing shepherds for the proclamation of God’s Word and the building up of Christ’s Church in all the nations of the world.”³⁵
- Teologiske uddannelser i Nord bør lære af teologiske uddannelser i Syd for at genvinde forståelse for den integrerede rolle åndelig dannelse, pastoral tjeneste og mission har i mange teologiske uddannelser i Syd. Med inspiration fra kirker og teologiske uddannelser i Syd, siger Knud Jørgensen: ”Jeg ønsker mig lærere, som er åndelige vejledere og som udvikler uddannelse, som er rodfæstet i den lokale og regionale kontekst, helst lærere, som er uddannet lokalt. Det handler om at skabe en ‘holistisk’ karakter på teologisk og pastoral uddannelse, med et grundlag i tilbedelse/gudstjeneste og med en kombination af spiritualitet, akademisk dygtighed, mission og evangelisering, og retfærdighed og fred-tiltag...”³⁶
- Teologiske undervisere fra Nord har behov for at lære af teologiske undervisere og studerende i Syd, så de også bliver i stand til med forståelse, respekt og på en relevant måde at møde de menneskelige, teologiske og pædagogiske udfordringer, som migranter og andre bringer med sig til Nord fra deres forskellige etniske, kulturelle, sociale og religiøse baggrunde i Syd.
- Kvalificerede teologiske undervisere og ressourcepersoner fra Nord kan bidrage i teologiske institutioner i Syd med undervisning og med at styrke kvalitet og

³⁴ Wright, 9.

³⁵ “Cape Town Pastoral Trainers Declaration” (2010), <https://rreach.org/wp-content/uploads/2017/05/Pastoral-Trainers-Declaration-Cape-Town-2010.pdf>.

³⁶ Knud Jørgensen, “Hvad Er Teologi – i Syd Og Nord?”, red. Andreas Østerlund Nielsen, *Ny Mission*, nr. 34 (2018): 25.

administration i igangværende studieprogrammer, ligesom de kan være med til at opbygge nye studieprogrammer på master og Ph.d.-niveau.

- Sidstnævnte vil gøre det muligt for studerende i Syd at tage deres teologiske uddannelser i deres nærkontekster i Syd, uden at de fremmedgøres for deres kirker og for teologiske, sociokulturelle og religiøse forhold i den kontekst, de efter uddannelsen forventes at skulle arbejde i.
- Det er oplagt at have fokus på at opbygge teologisk og kvalitetsmæssigt stærke uddannelsescentre på lande- eller regionsbasis med henblik på, at disse teologiske centre kan danne model og stå til rådighed med ressourcer og erfaring for eksisterende og nye teologiske uddannelsessteder i deres respektive områder.³⁷ Det falder godt i tråd med den bibelske tanke om at være eksempel for andre.
- Side om side med en fælles Nord-Syd koinonia-strategi er det oplagt at fortsætte gensidig kontakt, kompetencedeling og teologisk sparring mellem centrale og vigtige teologiske uddannelsescentre i Nord og Syd; også når længerevarende partnerskabsaftaler og samarbejde udfases. Det er et gensidigt frugtbart tiltag og praktisk udtryk for fortsat relation (relationer udfases ikke).

Her findes potentiale til at opbygge en kontinuerlig og stærk Syd-Nord koinoniastrategi med afsæt i udveksling af studerende, forskerspirer, teologiske undervisere og forskere. På forskellig vis er de potentielle ressourcepersoner for faglig dygtighed, teologisk bevidsthed, kontekstrelevant kirkeligt lederskab, troserfaring, efterfølgelse af Kristus og mission. Her er afsæt til samtale, bøn og deling – ikke kun af, hvordan der skal undervises – men også af undervisningens indhold. Her kan der med andre ord skabes rum for udveksling af personlig bibelforståelse med plads til bøn, åndelige spørgsmål og visioner, sociale og teologiske udfordringer og eksistentielle og kontekstuelle vilkår for kristenliv, kirke og mission i Nord og Syd. Det kan i (tur og orden) være med til at fostre langt mere holistiske teologiske uddannelser, som ikke er hinandens kopier, og ikke så meget har fokus på at bevare kirkers og institutioners kultur som på at påvirke og forme mennesker ved at tage kritiske livtag med kirkens levede åndelige liv og mission i møde med Bibelens tekster, sociale og etiske udfordringer og pastorale dilemmaer.

Konklusion

I denne artikel har jeg argumenteret for behovet for, at missionsselskaber og kirker i det globale Nord og det globale Syd sammen nytænker og justerer strategier, så de bedre passer til det 21. århundredes vilkår, muligheder og potentialer. Som udtryk for sådan en nytænkning har jeg peget på tre væsentlige områder for fornyelse og justering af strategier.

³⁷ Wright, "Addressing the 'North-South' Divide: Issues in Global Theological Education", 7.

Jeg har argumenteret for koinonia-fællesskaber, hvor kirkerepræsentanter og kristne fra Syd og Nord styrker hinanden åndeligt gennem fælles bibelstudier, bøn, vidnesbyrd og erfaringsdeling. Netop det er afgørende for at styrke deres fælles identitet i Kristus og forme deres liv og tjeneste i følgeskab med Kristus under de vilkår og med de udfordringer og muligheder, de har som kristne i Nord og Syd. Videre har jeg peget på ændringer i den religiøse og etniske demografi i Syd og Nord her ved begyndelsen af det 21. århundrede. På den baggrund har jeg argumenteret for, at kirker, missionsselskaber, frimenigheder og migrantmenigheder finder sammen for at tænke muligheder og potentialer til sammen at finde nye veje i forhold til mission i Syd og Nord. Herunder har jeg argumenteret for vigtigheden af at sammentænke lokal og global mission. Ligesom jeg har peget på potentialet ved at inddrage kristne migranter og diaspora fællesskaber i mission over for folkegrupper og befolkningsgrupper med lille eller ingen berøring med evangeliet.

Endelig har jeg argumenteret for vigtigheden af, at kirker, missionsselskaber og uddannelsessteder i teologi og mission i Syd og Nord finder veje til at styrke uddannelser i teologi og mission, samtidig med at uddannelserne bevarer deres særpræg og tager farve og form, som er relevant for den kontekst, de virker ind i. Hvis levende bibelnær og hverdagsnært kristenliv og mission fortsat skal kunne flyde i kirkerne i Nord og Syd, så kræver det levende menigheder med ledere, præster og bibelundervisere, som vil og kan hjælpe menighedernes lægfolk i Nord og Syd til at få solide rødder i sund bibelsk tro og teologi.

Litteratur

- Bush, Luis, og Lorry Lutz. Partnering in Ministry: The Direction of World Evangelism. 1st edition. Downers Grove, Ill: InterVarsity Press, 1990.
- Cape Town Pastoral Trainers Declaration (2010). <https://rreach.org/wp-content/uploads/2017/05/Pastoral-Trainers-Declaration-Cape-Town-2010.pdf>.
- “Dozens of Ideas and Strategies for Global Mission Emerge from Lausanne’s First Ever Open-Concept Gathering”, 15. juni 2017. <https://www.lausanne.org/news-releases/dozens-ideas-strategies-global-mission-emerge-lausannes-first-ever-open-concept-gathering>.
- Franklin, Kirk J. “Global Missional Leadership”. u.å. <https://missionsinterlink.org.au/wp-content/uploads/W5.-Kirk-Franklin-Global-Mission-Leadership-MI-PP.pdf>.
- George, Sam. “Diaspora Missions: East Meets West (and North Meets South): Reflections on Polycentric Missions”. Christianity Today, 2. november 2016. <https://www.christianitytoday.com/edstetzer/2016/october/diaspora-missions-east-meets-west-and-north-meets-south-ref.html>.
- Hébert, Jacques. “The ‘With’ of Diaspora Missiology: The Impact of Kinship, Honor, and Hospitality on The Future of Missionary Training, Sending, and Partnership”. I

- Diaspora Missiology: Reflections on Reaching the Scattered Peoples of the World, redigeret af Michael Pocock og Enoch Wan, 147–64. Pasadena, CA: William Carey Library, 2015.
- Hildreth, Paul. “Commitment to the City”. *Lausanne Global Analysis* 3/ 2014, nr. 2 (12. marts 2014): 9.
- Jørgensen, Knud. “Hvad Er Teologi – i Syd Og Nord?” Redigeret af Andreas Østerlund Nielsen. *Ny Mission*, nr. 34 (2018): 11–26.
- Long, Justin. “The Brutal Facts”. *Mission Frontier* 40, nr. 1 (2018): 14–16.
- Oh, Michael. “Better Together in Wittenberg”. *Lausanne Movement* (blog), 11. juli 2017. <https://www.lausanne.org/about/blog/better-together-wittenberg>.
- Pew Research Center. “Europe”, 2. april 2015. <http://www.pewforum.org/2015/04/02/europe/>.
- . “Global Christianity – A Report on the Size and Distribution of the World’s Christian Population”, 19. december 2011. <http://www.pewforum.org/2011/12/19/global-christianity-exec/>.
- . “The Future of World Religions: Population Growth Projections, 2010–2050”, 2. april 2015. <http://www.pewforum.org/2015/04/02/religious-projections-2010-2050/>.
- Pocock, Michael, Gailyn Van Rheenen, og Douglas McConnell. *The Changing Face of World Missions: Engaging Contemporary Issues and Trends*. Grand Rapids, MI: Baker Academic, 2005.
- Rankin, Jerry. “Organizing to Reach the Diaspora: A Case Study of The International Mission Board, SBC; Changing Its Overseas Structure from Geographic Components to Global Affinity Groups”. I *Diaspora Missiology: Reflections on Reaching the Scattered Peoples of the World*, redigeret af Michael Pocock og Enoch Wan, 199–213. Pasadena, CA: William Carey Library, 2015.
- Richard, Ramesh. “Training of Pastors: A High Priority for Global Ministry Strategy”. *Lausanne Global Analysis* 4/2015, nr. 5 (8. september 2015). <https://www.lausanne.org/content/lga/2015-09/training-of-pastors>.
- Schäfer, Klaus. “Partnership in a Biblical Perspective: Encouragement, Caution and Solidarity”. Ammersbek, Northern Germany, 2011. https://www.nordkirche-weltweit.de/fileadmin/user_upload/zmoe/media/oekumBildung/oekumenischePartnerschaft/zmoe-documentation-eng-page51-68.pdf.
- Skarsholm, Sune. “Et Nyt Missionsparadigme – Set Fra Missionsorganisationerne”. *Ny Mission*, nr. 21 (2011): 22–29.
- “UN: 68 Percent of World Population Will Live in Urban Areas by 2050”. *France 24*, 16. maj 2018. <http://www.france24.com/en/20180516-un-68-percent-world-population-will-live-urban-areas-2050>.

- “Unengaged, Unreached People Groups- NYCIP”. International Project. Set 22. maj 2018.
<https://internationalproject.org/our-vision/unreached-people-groups/unengaged-unreached-people-groups-uupg/>.
- Vargas, Marcello. “Can the global replace the local? Globalization and contextualization.” I One World or Many?: The Impact of Globalisation on Mission, redigeret af Richard Tiplady. William Carey Library, 2003.
- Wright, Chris. “Addressing the ‘North-South’ Divide: Issues in Global Theological Education”, 12. Chiang Mai, Thailand, 2006. <http://icete-edu.org/pdf/C-o6%2oWright%2oAddressing%2othe%2oNorth-South%2oDivide.pdf>.